

Arvika kommun

arvika.kommun@arvika.se

Rektorn vid Klässbols skola

gunilla.tjulander@arvika.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Klässbols skola
i Arvika kommun

Tillsyn i Klässbols skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Arvika kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Klässbols skola besöktes av Skolinspektionen den 29 april 2014.

Fakta om skolenheten

Klässbols skola ligger i Klässbol ungefär 20 km sydost om Arvika. Klässbol är mest känt för sitt linneväveri vilket också syns i skolan där man använder textilier från väveriet i sina lokaler samt har en nobelmiddag i december med dukar från Klässbols linneväveri. Skolan är byggd på 1970-talet och består av två byggnader med förskoleklass samt årskurserna 1-2 i den ena och årskurserna 3-6 i den andra. Det finns även en byggnad som inhyser matsal, idrottssal, slöjd-salar samt musiksalsal. På skolan går 84 elever i grundskolans årskurser 1-6 och 11 elever i förskoleklass. Rektor för Klässbols skola är rektor för ytterligare två skolenheter, Vikene skola och Edane skola. Lärarna är uppdelade på två arbetslag, ett för förskoleklass samt årskurserna 1-3 och ett för årskurserna 4-6. All undervisning bedrivs på skolan, förutom i hem- och konsumentkunskap då eleverna åker buss till en högstadieskola i Arvika och får sin undervisning där. Ingen elev på Klässbols skola läser svenska som andra språk och några få procent är berättigade till modersmålsundervisning. I Arvika kommun läser man ämnet språkval från och med årskurs 7, så det sker ingen undervisning i dessa ämnen på Klässbols skola. Ingen elev på Klässbols skola har anpassad studiegång eller är placerad i särskild undervisningsgrupp.

Kunskapsresultat

Skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten för läsåret 2012/13 visar att 50 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i ämnet svenska. I ämnet matematik nådde 58 procent av eleverna kunskapskraven för godtagbara kunskaper. För de fyra år som skolan redovisar resultat har andelen elever som nått kunskapskraven för godtagbara kunskaper varierat mellan 50 procent och 79 procent i ämnet svenska och mellan 58 procent och 64 procent i ämnet matematik. I de naturorienterande ämnena och samhällsorienterande ämnena nådde 83 procent av eleverna kunskapskraven för godtagbara kunskaper läsåret 2012/13. Motsvarande uppgift för läsåret 2011/12 var 100 procent.

Lsåret 2012/13 genomförde 12 elever i årskurs 3 nationella prov på Klässbols skola. I Skolverkets offentliga statistik har man tagit bort det sammanvägda måttet för ämnesprov i årskurs 3 för skolenheter med få elever. Detta för att enstaka elevers resultat får stort genomslag och resultatet blir svårtolkat.

Läsåret 2012/13 genomförde 14 elever i årskurs 6 nationella prov på Klässbols skola. Enligt Skolverkets offentliga statistik för elever i årskurs 6 läsåret 2012/13 uppnådde samtliga elever som deltog i de nationella ämnesproven minst provbetyget E i ämnet kemi. Hur stor andel av eleverna som uppnådde minst provbetyget E i svenska, engelska, matematik och religionskunskap går inte att utläsa ur statistiken eftersom antalet elever som inte uppnådde minst provbetyget E ligger mellan 1-4 elever.

Skolans sammanställning av kunskapsresultaten för läsåret 2012/13 för årskurs 6 visar att i ämnena hem - och konsumentkunskap, slöjd och musik uppnådde alla elever lägst betyget E. I övriga ämnen nådde mellan 78 och 93 procent betyget E. Resultatet är något lägre än skolans resultat för läsåret 2011/12 och också något lägre än resultatet för riket.

Helhetsbedömning

Vid Skolinspektionens tillsyn 2009 bedömde Skolinspektionen att det saknades utvärdering av kunskapsresultaten och att kvalitetsarbetet behövde bli mer systematiskt. Skolinspektionen bedömde också då att skolan inte i tillräcklig utsträckning verkade för att organisera arbetet så att eleverna ska få undervisning av lärare med utbildning för det ämne de i huvudsak ska bedriva. Enligt Skolinspektionens bedömning, finns dessa brister även vid tidpunkten för denna tillsyn.

På Klässbols skola utgår man i det systematiska kvalitetsarbetet från Arvika kommuns tre målområden; normer och värden, lärande och utveckling samt delaktighet och inflytande. Dock saknas en koppling mellan de åtgärder man beslutat om för kvalitetsarbetet och skolans kunskapsresultat. Klässbols skola måste säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet är inriktat på de nationella målen och utvärderas i förhållande till kunskapskraven.

Vid Klässbols skola går 95 elever och barn som undervisas av 11 pedagoger. Lärare undervisar i vissa fall i ämnen som de inte har behörighet för trots att det finns ämnesbehöriga lärare på skolan. Klässbols skola har inte redovisat några särskilda skäl, med hänsyn till eleverna, för att inte tillgodose kravet på ämnesbehörighet.

Vid tillsynen framkommer inget annat än att de elever som har behov av särskilt stöd får detta och att åtgärdsprogram i huvudsak upprättas enligt författningarna. Dock anges det inte i åtgärdsprogrammen hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på de områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Arvika kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Arvika kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Motivering

Enligt skollagen ska rektor ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete vilket innebär att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Enligt läroplanen ska rektor ansvara för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I det till Skolinspektionen insända dokumentet om systematiskt kvalitetsarbete för Klässbols skola framgår att det systematiska kvalitetsarbetet utgår från tre målområden; normer och värden, lärande och utveckling samt delaktighet och inflytande. Dessa tre målområden tillsammans med ett årshjul har Arvika kommun arbetat fram utifrån Lgr11, enligt rektor. Dock saknas en uppföljning av elevernas kunskapsresultat på skolnivå. Det finns inte heller någon koppling mellan kunskapsresultat och de mål och åtgärder som är beskrivna i det systematiska kvalitetsarbetet. Enligt skolans redovisning till Skolinspektionen, för de senaste fyra åren, varierar andelen elever i årskurs 3 som nått kunskapskraven i matematik mellan 50 procent och 64 procent medan variationen i svenska ligger mellan 50 procent och 79 procent. I årskurs 6 ökar måluppfyllelsen, jämfört med årskurs 3, enligt skolans redovisning. Enligt rektor används kunskapsresultaten på klass- och individnivå av undervisande lärare och rektor säger att det finns en intention att använda kunskapsresultaten på skolnivå i det systematiska kvalitetsarbetet. Lärare bekräftar att man inte följer upp kunskapsresultaten på skolnivå.

Vid kommunikering uppger rektor att åtgärder satts in under året utifrån resultaten i svenska. Dessa åtgärder är fortbildning av personalen samt läsgrupper i

årskurs 4-6. Dessa åtgärder finns dock inte beskrivna i det systematiska kvalitetsarbetet och inte heller i den halvårsavstämning som enligt årshjulet och rektor görs i januari. Det finns inte heller någon dokumenterad utvärdering, med en analys av kunskapsresultaten, om hur ovan nämnda åtgärder kan leda till en ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionens utredning visar att rektor inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete där skolans resultat följs upp. Skolan arbetar inte, utifrån en samlad bild av kunskapsresultaten, med att identifiera utvecklingsbehoven och planera lämpliga åtgärder för en ökad måluppfyllelse. Därmed är det inte heller möjligt att följa hur kvalitetsarbetet påverkat kunskapsresultat och måluppfyllelse. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr11, 2.8 rektorns ansvar

Personalkompetens

Bedömning

Arvika kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Motivering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisning.

Vid en genomgång av Klässbols skolas tjänstefördelning framgår att det finns tillsvidareanställda legitimerade lärare, som undervisar i ämnen där de saknar behörighet. Exempel på detta är en lärare som har legitimation för att undervisa i svenska, matematik och naturorienterande ämnen men som också undervisar i samhällsorienterande ämnen. En annan av lärarna har legitimation för att undervisa i samhällsorienterande ämnen och svenska men saknar legitimation för att undervisa i naturorienterande ämnen och matematik som läraren ändå bedriver undervisning i. En tredje lärare har legitimation i religion och samhällskunskap men undervisar även i matematik och svenska för vilka denne saknar legitimation. Av tjänstefördelningen framgår också att det på skolan finns ämnesbehöriga lärare att tillgå. I årskurs 1-3, använder skolan sig av klasslärare som svarar för så gott som all undervisning i klassen. Även om

skolan, enligt rektor och lärare, använder ett ämneslärarsystem i årskurs 4-6 finns lärare i dessa årskurser som undervisar i ämnen där de saknar utbildning och legitimation. Enligt rektor och lärare innebär klasslärarsystemet för årskurs 1-3 att eleverna ges trygghet. Rektor anger också svårigheter med att få en lärarorganisation med behörigheter i alla ämnen på en liten skola. Skolan har dock i övrigt inte redovisat några särskilda skäl för att inte tillgodose kravet på ämnesbehörighet.

Av utredningen framgår att lärarkompetensen vid skolenheten inte till fullo används utifrån lärarnas utbildning. Skolan använder i vissa fall lärare för undervisning i ämnen som de inte är behöriga eller har legitimation i trots att det finns lärare på skolan att tillgå som är behöriga och har legitimation i ämnen. Det finns inte heller något särskilt skäl med hänsyn till eleverna. De skäl som rektor anger utgör inget särskilt skäl enligt skollagen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap 13 och 18 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Arvika kommun en anmärkning.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- I åtgärdsprogrammen anges inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid tillsynen framkommer inget annat än att de elever som har behov av särskilt stöd får detta och att åtgärdsprogram upprättas. Vid intervju med rektor, elevhälsa och lärare framkommer att skolan har rutiner för att identifiera elever som kan befaras inte nå kunskapskraven och rektorn ser till att elevens behov utreds och att åtgärdsprogram upprättas. Specialpedagog uppger att de vid kännedom om att en elev behöver mer än enbart anpassningar i undervisningen gör en fördjupad utredning och upprättar åtgärdsprogram i samråd med lärare och elevens vårdnadshavare. Efter sex till åtta veckor utvärderas åt-

gärdsprogrammet. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår vilka behoven är och hur de ska tillgodoses, däremot anges inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Utredningen visar att de åtgärdsprogram som beslutats om saknar information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I utredningen framkommer dock inget annat än att rutiner för särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram i övrigt överensstämmer med författningarna. Av utredningen framgår också att beslutade åtgärder utvärderas och följs upp. Därmed bedöms bristen som mindre allvarlig. Huvudmannen tilldelas en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Elisabeth Fogelberg och utredare Monica Axelsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Lena Hammersberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform granskar Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.